

Föreningen för Folkbildningsforskning
Elisabet Mörnerud
Läsåret 2024-2025
Hyllie Park Folkhögskola
Handledare Filippa Millenberg

”... eftersom jag älskar att tala svenska så kämpar jag
våldigt mycket”

En studie om vad kortutbildade på folkhögskola upplever som framgångsfaktorer i sina sfi-studier

Innehållsförteckning

Innehåll

Innehållsförteckning	1
Sammanfattning.....	3
1. Inledning	4
1.1 Syfte och Frågeställningar	4
2. Bakgrund	5
2.1 Sfi - en del av kommunal utbildning i svenska för invandrare.....	5
2.2 Sfi på folkhögskola	6
2.3 Sfi på Hyllie Park Folkhögskola	6
2.4 Tidigare forskning	7
2.4.1 En komplex verklighet	7
2.4.2. Orimliga krav.....	7
2.4.3. Identitet	8
3. Teoretiskt perspektiv.....	9
3.1 Fenomenologi	9
3.2 Dialog mellan forskare och deltagare	9
3.3 Avgränsningar	10
4. Metod och forskningsansats	10
4.1 Materialinsamling	10
4.1.1 Urval.....	11
4.1.2 Materialbearbetning	13
4.1.3 Tolkning av empiri	15
4.1.4 Etiska överväganden	15
5. Resultat.....	15
5.1 Empiri	15
5.1.1 Motivation, vilja, engagemang och uthållighet	16
5.1.2 Hinder, hälsa och välmående.....	16
5.1.3 Studiero	18
5.1.4 Praktisk användning och självständighet	19
5.1.5 Progression.....	20

5.1.6 Stöd från läraren	21
5.1.7 Stöd från omgivningen	22
5.1.8 Modersmålsbaserat	22
5.2 Tolkning av empiri.....	23
5.3 Resultatsammanfattning.....	23
6 Diskussion	25
6.1 Resultatdiskussion	25
6.1.1 Resultatrelatering	26
6.1.2 Studiens betydelse.....	27
6.2 Metoddiskussion	28
6.2.1 Pålitlighet och trovärdighet	28
6.2.2 Reflexivitet	28
6.3 Framtida forskningsfrågor	29
Summary in English.....	29
Referenser.....	30
Bilaga 1 Frågebatteri för intervjuerna.....	32
Bilaga 2 Etiska frågor i samtalet med modersmålslärarna.....	33

Sammanfattning

Sfi, utbildning i svenska för invandrare är en omdiskuterad utbildning. Underliggande kritik är inte ovanligt i den offentliga debatten. Det handlar om att det tar för lång tid, att kvalitén måste höjas och kraven på deltagarna skärpas.

Men hur upplever deltagarna själva sina studier i sfi? Den här studien har en fenomenologisk ansats och resultatet kommer ur sex kvalitativa intervjuer med deltagare vilka har kort eller ingen utbildningsbakgrund från sina hemländer. Det är en praktknära studie på den skola där jag själv arbetar, med stöd från min egen folkhögskola och föreningen för folkbildningsforskning.

Deltagare med kort eller ingen utbildningsbakgrund möter en för dem ny situation i sfi-klassrummet. Det är en ny värld att ta sig in i och förstå. Deltagarna i intervjuerna beskriver sina sfi-studier som mycket viktiga för att etablera sig i Sverige. Studierna handlar om mer än att lära sig svenska. De visar på stor vilja att lära sig språk och att förstå sitt nya hemland. De menar att det krävs engagemang, motivation och uthållighet för att lyckas med studierna. Man behöver också må bra och inte ha för många andra ansvar och krav i livet för att kunna lära sig. Studiero, ordning och regler i klassrummet samt att läraren har tid för individuellt stöd till deltagarna spelar stor roll för lärandet enligt deltagarna. De anser också att det är viktigt att kunna se sina egna framsteg.

I studien har jag en dubbel roll som både rektor och forskare, vilket kräver en särskild medvetenhet om risken för partiskhet.

1. Inledning

Att lära ett nytt språk som vuxen är ett livsprojekt. Den offentliga debatten om sfi, kommunal utbildning i svenska för invandrare, präglas ofta av en förenklad bild. Fokus ligger på behov av skärpta krav och snabbare progression. Men kraven på snabb progression är inte alltid rimliga i förhållande till förutsättningarna för deltagare och lärare i sfi.

Våren 2024 presenterade utbildningsdepartementet ett förslag till en lagrådsremiss med skärpta krav på sfi. Syftet är att nyanlända ska lära sig svenska och etablera sig snabbare i samhället. I motivationen sägs att det tar för lång tid att lära sig svenska. På regeringens hemsida kan man läsa: "Dagens sfi fungerar inte tillfredsställande och genomströmningen är låg. En del elever deltar i sfi i många år utan att fullfölja utbildningen." (Utbildningsdepartementet (2024) *Utkast till Lagrådsremiss Skärpta krav i sfi*)

En åtgärd som regeringen föreslår i lagrådsremissen är att begränsa sfi till tre år. Men är det så enkelt att förbättra sfi? Varför tar det lång tid för många i sfi att lära sig svenska? Åtgärder som handlar om kvalitet i undervisningen saknas i förslaget. Komplexiteten i utbildningen och målgruppen förminskas. Verkligheten liksom människor och system är komplexa – vardagsliv och trauman kan inte sättas på paus, människors liv är sammanvävda med utbildningen.

Debatten om sfi tycks ifrågasätta deltagarnas motivation. Vissa deltagare utan tidigare utbildning ska dessutom lära sig läsa och skriva dvs utveckla funktionell litteracitet inom sfi-utbildningen vilket är en tidskrävande inläring. Flera forskare visar att både lärare och elever inom sfi är engagerade och arbetar hårt, men att utmaningarna är komplexa och handlar om långt mer än deltagarnas motivation. (Nordlind Shaswar och Wedin 2024, Colliander 2025)

För att nyansera bilden av sfi behöver vi bättre förstå vad deltagarna själva ser som viktiga faktorer för att lyckas i sina studier. Den här studien fokuserar på kortutbildade deltagare i studieväg 1 på Hyllie Park Folkhögskola och undersöker hur deltagarna själva upplever sina studier och vad de anser vara avgörande för deras lärande.

1.1 Syfte och Frågeställningar

Sfi påverkas av mål inom utbildning, arbetsmarknad, integration, socialpolitik. Framgångsfaktorer kan definieras efter dessa olika mål. Den här studien syftar till att utforska och förstå de kortutbildade deltagarnas egna upplevelser av vad som utgör framgångsfaktorer i deras studier inom sfi. Uppdraget från föreningen för folkbildningsforskning för det här arbetet är att genomföra en praktisknära studie. Platsen för studien är min egen arbetsplats, Hyllie Park Folkhögskola i Malmö. Sammanhanget är känt för deltagarna såväl som för mig som forskare och de tre modersmålslärarna som genomför intervjuerna.

Genom att studera deltagarnas upplevelse av lärande och undervisning på Hyllie Park Folkhögskola, undersöks de faktorer som de anser är avgörande för deras lärande och framsteg. Fokus ligger på att förstå deltagarnas perspektiv på lärandet och studiemiljön.

Studiens frågeställning är

1. Hur upplever kortutbildade deltagare i sfi på Hyllie Park Folkhögskola sitt lärande?
2. Vilka faktorer anser deltagarna vara avgörande för deras framgång i sfi-studierna?

I studien använder jag begreppet "deltagare" för de studerande i sfi dvs studiens informanter.

2. Bakgrund

Här ges först en kort bakgrund till sfi och sedan till sfi på Hyllie Park Folkhögskola därefter presenteras utdrag ur tidigare forskning relaterat till forskningsfrågan.

2.1 Sfi - en del av kommunal utbildning i svenska för invandrare

Sfi blev en egen utbildningsform 1994. 22 år senare i juli 2016 införlivades sfi i kommunal vuxenutbildning (Komvux). Sfi regleras i skollag, läroplan och kursplaner från Skolverket. En person bosatt i Sverige som saknar kunskaper i svenska språket har rätt till sfi från och med andra kalenderhalvåret det år personen fyller 16 år. Hemkommunen ansvarar för att erbjuda sfi, antingen i egen regi eller på entreprenad. Under åren 2022 samt 2023 studerade totalt 123 000 sfi i hela landet.

Förutsättningarna i sfi skiljer sig från andra utbildningar. Kurserna pågår året runt och nya deltagare kan kontinuerligt under året påbörja eller avsluta en kurs. Målgruppen för verksamheten är också under ständig förändring.

Kursplanerna för sfi beskriver tre studievägar 1-3 och fyra kurser A-D inom sfi:

- **Studieväg 1:** För personer med kort eller ingen studiebakgrund, med fyra kurser (A-D). Studerande i studieväg 1 kan behöva lära sig läsa och skriva för första gången.
- **Studieväg 2:** För personer med utbildning upp till och med gymnasiet, med tre kurser (B-D).
- **Studieväg 3:** För personer med akademisk bakgrund, med två kurser (C-D).

Betygskriterierna är desamma för kurserna i alla tre studievägar. Men undervisningen ska anpassas efter målgruppen.

Under år 2023 avslutade 92 383 deltagare en kurs i sfi. Av dem var 45% avbrott av personer som inte slutförde respektive kurs. (Utdrag ur Sveriges officiella statistik)

Det finns ingen statistik på orsakerna till avbrotten eller vart deltagarna tar vägen. Avbrotten kan ha olika orsaker. Både så kallade positiva och negativa. Till positiva avbrott hör de som slutar på grund av att de fått arbete eller praktik och kan gå vidare till självförsörjning. De högsta procentuella avbrotten 57 % sker i sfi 1C. Det vill säga i studieväg 1 kurs C. Och mindre än hälften av deltagarna i studieväg 1 avslutar den sista kursen, kurs D i sfi, med godkänt betyg. (Utdrag ur Sveriges officiella statistik) En naturlig fråga kan vara om sfi betygskriterier behöver anpassas bättre till kortutbildades situation och utgångsläge.

2.2 Sfi på folkhögskola

Sedan 2011 har folkhögskolor kunnat ansöka om betygsrätt från Skolinspektionen för motsvarande kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare, sfi. Ett 40-tal av Sveriges 155 folkhögskolor erbjuder sfi med betygsrätt. Sfi på folkhögskola är ett alternativ till sfi inom komvux. Enligt skollagen har den som har rätt att delta i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare rätt att i stället delta i en folkhögskolas motsvarande utbildning, om folkhögskolan har betygsrätt samt har förklarat sig ha för avsikt att ta emot den sökande. (Skollagen 2010:800 24 kap 11 §)

Att erbjuda sfi innebär för folkhögskolan att skolan delvis ställer sig under skollagen och styrs av kursplanen för sfi från Skolverket. Skollagen **1kap 2 §** anger att det finns *“bestämmelser om vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet som bedrivs i stället för utbildning inom skolväsendet. För sådan verksamhet gäller gemensamma bestämmelser i denna lag endast om det anges särskilt.”*

Att lyda under Skollagen kan utmana folkhögskolans utbildningsform, som är fri och frivillig samt oberoende av statlig styrning. Studerande i sfi har inte alltid ett fritt val. De kan ha ett krav från myndighet att studera svenska för att erhålla, för dem livsnödvändiga bidrag, vilket för denna grupp gör kursen mindre frivillig. Samtidigt är folkhögskolans utbildningsform och långa erfarenhet av vuxnas lärande en tillgång för vuxna kursdeltagare i målgruppen för sfi.

Folkhögskolans långa tradition av vuxnas lärande, miljö och pedagogik är ett viktigt bidrag för vuxna som ska lära sig svenska på många orter i landet. I en vuxen lärandemiljö som folkhögskolan utgör har alla något att bidra med i och för lärande. Detta stämmer väl överens med kursplanerna där all undervisning ska utgå från deltagarna. I sfi kursplan syfte från Skolverket står:

Utbildningen ska rikta sig till personer som har olika erfarenheter, livssituation, kunskaper och studiemål. Undervisningen ska planeras och utformas tillsammans med eleven och anpassas till elevens intressen, erfarenheter, allsidiga kunskaper och långsiktiga mål.

2.3 Sfi på Hyllie Park Folkhögskola

Hyllie Park Folkhögskola i Malmö blev en egen folkhögskola 1997. Nyhemkomna efter 14 år i Nordafrika anställdes min man och jag på folkhögskolan 1999 för att driva ett kulturcenter i ett av stadens miljonprogramsområden. Kulturcentret erbjöd studiecirklar, IT-café, olika events och orienteringskurser för nyanlända inom den så kallade “storstadssatsningen”. Ett nära samarbete inleddes med Malmö stad som anställde tre modersmålslärare för modersmålsbaserad undervisning för kortutbildade på kulturcentret. 2004 tog folkhögskolan över anställningarna av modersmålsläarna och kurserna utvecklades på uppdrag av Malmö stad. 2006 blev skolan en av Malmö stads upphandlade utbildningsanordnare för sfi i samband med att läs och skrivinlärning lyftes in i sfi kursplan. Skolan fick ofta stå modell för flerspråkig utbildning när besökare kom till Malmö stad. 2010 var folkhögskolan en av de första folkhögskolor som sökte och fick betygsrätt från Skolinspektionen för sfi. Det gjorde att skolan inte var lika beroende av upphandlingar. Det möjliggjorde också för skolan att öppna så kallad folkrörelsenära sfi inom skolans folkrörelse i kyrkor på tre andra orter.

Kursplanerna för sfi överensstämmer väl med folkhögskolans arbetsmetoder, även om de obligatoriska nationella proven utgör en kompromiss med pedagogiken. Sedan starten har

undervisningen varit modersmålsbaserad, där modersmålslärarna undervisar i studieväg 1 så långt det är möjligt i A- och B-kurserna och sfi-lärare i C och D-kurserna. Majoriteten av lärarna har arbetat på skolan i över 10 år, vilket innebär att skolan har ett kapital av erfarna lärare. Det modersmålsbaserade arbetssättet är en självklarhet på skolan.

Forskare hävdar att det har skett ett paradigmskifte inom språkundervisningsforskningen under senare år, där flerspråkighet ses som en resurs snarare än ett hinder för lärande (Nordlind Shaswar och Wedin, 2024). Genom att lyfta fram elevers samlade språkliga resurser i undervisningen kan lärandet breddas på flera nivåer. Enligt Nordlind Shaswar och Wedin (2024) understryker detta skifte hur strategisk användning av flerspråkighet inte bara stärker elevers självförtroende och motivation, utan också underlättar själva lärandeprocessen. Detta är i linje med erfarenheterna på Hyllie Park Folkhögskola. När de modersmålsbaserade kurserna startade på deltagarnas önskemål år 2000 behövde lärare och ledningen ofta försvara det flerspråkiga arbetssättet. Med tiden blev dock arbetssättet en självklarhet och uppmärksammades ofta som en modell att inspireras av. Termen och konceptet "translanguaging" som vuxit fram inom flerspråkighetsforskningen beskriver skolans förhållningssätt i sfi.

2.4 Tidigare forskning

Här följer en kort redogörelse från några forskare i Sverige inom andraspråksundervisning för kortutbildade vuxna. Regeringens utredning av sfi (SOU 2020:66) den sk KLIVA-utredningen, visar att det saknas didaktisk forskning för svenska som andraspråk och att forskning för litteracitetsutveckling inom vuxenutbildningen är mycket begränsad. Vetenskapsrådets forskningsöversikt formulerar också flera omfattande behov av forskning. Ett behov handlar om kortutbildade vuxnas speciella utbildningsbehov och förutsättningar i andraspråksundervisning med fokus på litteracitetsutveckling. (SOU 2020:66 s.459)

2.4.1 En komplex verklighet

Forskning har visat att lärare och studerande inom sfi möter en komplex verklighet där stort engagemang och hårt arbete inte alltid leder till de förväntade resultaten. Lärare på studieväg 1, vilka ofta spelar en nyckelroll i denna process, har sällan utbildning att undervisa kortutbildade trots att det är ett komplext uppdrag. (Colliander 2025)

Flera forskare menar att sfi genom åren fått utstå ogrundad kritik. (Nordlund Shaswar, Ljung Egeland, Rosén & Wedin 2025) De menar att en orsak kan vara att utbildningen rör sig i en skärningspunkt av flera omdiskuterade områden som migration, integration, kultur och språk. Kritiken handlar exempelvis om att det tar lång tid för deltagarna att lära sig språket eller att kvalitén på utbildningen är undermålig.

2.4.2. Orimliga krav

Enligt Nordlind Shaswar & Wedin (2024) står behovet av snabb språklig progression i kontrast till de faktiska möjligheter som finns, vilket, särskilt för deltagare i studieväg 1, kan skapa en påfrestande situation för både lärare och elever.

Nordlind Shaswar och Wedin (2024) menar att motsättningen mellan krav på snabb progression och de reella möjligheter som finns för detta ställer uppdraget som sfi-lärare på sin spets. (s.16) Det är

ett läraruppdrag som skiljer sig från de flesta andra. Målgruppen är heterogen och gruppdynamiken förändras ständigt då studerande kan börja och sluta en kurs kontinuerligt.

Colliander (2025) beskriver lärares roll och praktikgemenskaper i sfi studieväg 1. Lärarna möter en heterogen elevgrupp i fråga om modersmål, antal år i Sverige, med erfarenheter av flykt, trauman och förlorad yrkesidentitet på grund av migrationen. Dessa och liknande omständigheter försvårar lärandet och gör arbetet som lärare komplex. Deltagarnas ansvar för barn, för bostad och för att etablera sig i ett helt nytt samhälle är tidskrävande och kan ta fokus från studierna.

Andra forskare hävdar att sfi-studerande kan möta betydande hinder i sin språkinläring, vilket gör att inläringen kräver lång tid. Dessa svårigheter kan bero på att modersmålet har stor språklig distans från svenskan, att deltagarna har en kort utbildningsbakgrund, och att de ofta lever i stora diasporor från sina hemländer. Dessa faktorer skapar en komplex inlärningsmiljö som gör snabb språkutveckling svår att uppnå (Forsberg Lundell & Rehnberg, 2024).

Studerande i sfi studieväg 1 har vanligtvis behov av att studera under en längre tid än deltagare som är funktionellt litterata och vana vid lärande i skolmiljö. Förutom att lära sig svenska språket kan deltagare i studieväg 1 också behöva lära sig läsa och skriva för första gången eller lära sig ett nytt alfabet. Att lära sig läsa och skriva som vuxen och bli funktionellt litterat kräver lång tid.

Samhällsdiskursen handlar om att kvalitén i sfi måste bli bättre. Men nationalekonomisk forskning som bedrivits om effektivitet bör kompletteras med kunskap från andraspråksforskning som erbjuder fördjupade insikter om hur vi människor faktiskt lär oss språk i vuxen ålder. (Forsberg Lundell & Rehnberg 2024 s.8)

2.4.3. Identitet

Ekwall & Wedin (2025) beskriver kortutbildades strategier för lärande i sfi. Skolgång för dem förknippas ofta med barn. Därför frestas lärare och elever att inta en rollfördelning på sfi som kan uppfattas som traditionell. Läraren är experten medan eleverna uppfattar sig själva, som okunniga. Det kan få till följd att deltagarnas tidigare kunskaper och erfarenheter inte tas tillvara.

Deltagarna visar ofta stor tacksamhet över att få gå i skolan och intar rollen som underdånig. Lärare i sfi behöver vara medvetna om sin roll. Sfi-klassrummet är en plats där olika världar möts. Läraren representerar ofta en relativt dominant svenskhet som betraktas som mål och norm. Deltagare riskerar att stereotypiseras som de svagare som ska lära sig tillräckligt mycket svenska för att gå vidare till arbete eller studier. (Ekwall & Wedin 2025)

Språkforskare menar att god språklig färdighet innefattar en god behärskning av komplexa sociokulturella koder. (Wellros 2004) Att byta land och kultur är en resa där identitet, sammanhang och bakgrund rubbas.

3. Teoretiskt perspektiv

3.1 Fenomenologi

Den här studien har en fenomenologisk ansats, vilket innebär att den fokuserar på att förstå deltagarnas upplevelser och perspektiv. Fenomenologi handlar om att återvända till "sakerna själva" och att ha en direkt och öppen relation till erfarenheter. Enligt Bengtsson (2005) betonar fenomenologin det ömsesidiga beroendet mellan subjekt och objekt, där vår förståelse av världen är beroende av våra upplevelser och relationer till den.

Utifrån fenomenologin så kan man veta något om världen genom våra erfarenheter. När vi får reda på hur någon erfar något så får vi också reda på något om världen. I den här studien är ambitionen att lyssna till målgruppen för utbildningen. Deras berättelser är grunden för att förstå hur de upplever sin studiesituation och vad de erfar är faktorer som stödjer deras lärande.

Fenomenologin kräver att forskaren är medveten om sina egna förförståelser. Jag har valt att använda tematisk analys enligt Olle Tivenius (2024) beskrivning som metod i tolkningen av intervjuerna. Jag beskriver tematisk analys ytterligare under metodavsnittet nedan.

3.2 Dialog mellan forskare och deltagare

Enligt Bengtsson (2005) uppstår en dialog mellan forskarens och deltagarnas världar i forskning. Mötet är centralt för att förstå andra människor, även om man aldrig kan nå en fullständig förståelse.

Det är nödvändigt att som forskare vara medveten om sin egen roll och bortse från sin egen förförståelse. (Tivenius 2024) Att låta informanternas berättelse träda fram utan manipulation. Fenomen som studeras är tänkande, föreställningar, känslor, upplevelser mm.

Både deltagare och forskare i en studie, är bärare av det fenomenologen Alfred Schutz kallar "a stock of knowledge", ett erfarenhetsförråd, som kommer ur det liv vi lever. Friberg & Öhlén (2022).

Min intention är att upptäcka något av deltagarnas upplevelser av sina studier som tillför större förståelse till mitt erfarenhetsförråd. Jag är medveten om att jag inte är en neutral person och att jag har ett ansvar för verksamheten. Därmed finns en maktobalans mellan mig och deltagarna. Men jag träffar dem inte mer än i flyktiga möten i korridorerna. Vi representerar olika världar som möts och går förbi varandra på samma plats i skolan.

Den fysiska utbildningssituationen är gemensam för deltagarna, för modersmålsläraarna och för mig som forskare. Men vi bär på olika perspektiv och har olika roller som speglar hur vi tolkar varandra. Vi behöver inte alltid sätta oss in i den andres inre liv eller jämföra våra upplevelser för att förstå varandra. Men genom att kommunicera och interagera kan vi lära oss mer om andra. Bengtsson (2005). Min ambition är alltså att så långt det är möjligt utifrån tematisk analys av intervjuer bättre förstå kortutbildade deltagare på skolan och särskilt hur de upplever sina studier. Genom studien har jag reflekterat över min egen roll i verksamheten. För att hantera det har jag arbetat reflexivt och distanserat mig från min yrkesroll i analysen.

3.3 Avgränsningar

I studien ingår tre modersmåslärare och sex deltagare i min egen praktik. Syftet är att ta reda på hur de kortutbildade deltagarna upplever sina studier och vad de kortutbildade deltagarna i sig själva anser är faktorer för att lyckas med studierna. Det som undersöks är deltagarnas upplevelser av sina studier och skolmiljö. Skolsituationen är i fokus även om det i intervjuerna framkommer aspekter vilka relaterar till deltagarnas övriga livsmiljöer. Till exempel hemmet eller offentliga platser. Studien är praktikinärlig vilket i den här studien betyder att jag undersöker ett fenomen i på min egen arbetsplats. Avgränsningen är kortutbildade studerande vid Hyllie Park Folkhögskola, skolan där jag själv arbetar.

4. Metod och forskningsansats

I det här avsnittet beskriver jag vilka val jag har gjort med hjälp av metodlitteraturen. Under rubriken materialinsamling beskrivs hur jag samarbetade med modersmåslärarna som genomförde intervjuerna och hur intervjuerna transkriberades.

Jag använder i den här studien tematisk analys som metod enligt Tivenius (2024) med en fenomenologisk och induktiv ansats. Analysen av intervjuerna fokuserar på deltagarnas subjektiva upplevelser och erfarenheter. Induktiv ansats innebär att låta teman och mönster växa fram ur intervjuerna. Det handlar om att vara öppen för vad deltagarna uttrycker, snarare än att försöka bekräfta något i förväg. Tematisk analys används för att identifiera och analysera mönster i materialet och har fokus på att beskriva det viktigaste aspekterna av fenomenen. (Tivenius 2024) Det är en metod som bland annat kan användas inom fenomenologiska studier för att noggrant granska och tolka kvalitativa data och för att hitta återkommande teman eller mönster. Braun & Clarke (2006) beskriver tematisk analys som en relativt rättfram kvalitativ metod som inte kräver detaljerad teoretisk och teknisk kunskap. De menar vidare att metoden gör det ganska lätt att utföra tematisk analys på kvalitativa data även när forskaren är i lärande av kvalitativa tekniker. De utvecklade en mycket använd metod för tematisk analys som består av sex faser vilka har rubrikerna: *1.familiarising yourself with your data, 2.generating initial codes, 3.searching for themes, 4.reviewing themes, 5.defining and naming themes, 6.producing the report.* (Braun & Clarke 2006) Tivenius (2024) kallar processen i tematisk analys för abstraktionstrappa. Hans indelning har fem faser Materialinsamling, Analysfas, Syntesfas, Resultatdiskussion och Slutsats.

Braun & Clarke har en detaljerad och processinriktad modell, medan Tivenius har fem bredare steg. Tivenius betonar *abstraktion* och *begreppsbildning* mer uttalat än Braun & Clarke, som beskriver en praktisk analysprocess. Båda processerna poängterar att tolka och presentera teman. Jag har i den här studien använt mig av Tivenius (2024) abstraktionstrappas fem faser.

4.1 Materialinsamling

Studiens material kommer från sex kvalitativa intervjuer med deltagare i sfi studieväg 1 vid Hyllie Park Folkhögskola. Tre modersmåslärare/folkhögskollärare genomförde intervjuerna på deltagarnas modersmål vilket var avgörande för att deltagarna skulle kunna uttrycka sig och obehindrat berätta om sitt lärande. Det innebär också att intervjuerna sker med modersmåslärarnas filter. Ytterligare ett steg av tolkning. Jag förde löpande en dialog med modersmåslärarna om våra respektive roller

och hur vi kan minska risken för bias. I arbetet med studien anser jag att modersmåslärarna är en ovärderlig tillgång. Alla tre har flera års erfarenhet av att undervisa i studieväg 1 och de är vana att anpassa sin kommunikation efter deltagares olika bakgrund. De bidrog med förståelse och reflektion kring deltagarnas berättelser, situation och bakgrund. Här presenterar jag de tre modersmåslärarna. De är alla tre i åldern 40–48 år:

- **Sami** är engelsklärare från sitt ursprungsland och har en folkhögskolelärarexamen i Sverige. Han har arbetat som modersmåslärare i 11 år, främst med kortutbildade på studieväg 1. Han undervisar sfi i både blandade språkgrupper och språkhomogena grupper med stöd av dari, pashtu och urdu.
- **Abdul** är också folkhögskollärare med flera års erfarenhet av föreningsliv och politiskt engagemang i Sverige på kommunal och regional nivå. Han har arbetat som modersmåslärare i 16 år. Abdul är samordnare för lärarna inom studieväg 1 på skolan. Han kom till Sverige i övre tonåren från en situation med strid och inbördeskrig i hemlandet. Hans förstaspråk är somaliska.
- **Amalid** är utbildad barnskötare i Sverige med pedagogisk utbildning från ursprungslandet. Hon har arbetat som modersmåslärare i 20 år. Amalid undervisar främst i sfi 1B-kurserna, både i blandade grupper och i språkhomogena arabisktalande grupper. Hon har lätt att identifiera sig med deltagarna och kom till Sverige genom giftermål som 20-åring.

Jag mötte de tre modersmåslärarna vid tre tillfällen innan de genomförde intervjuerna. Vi samtalade om studiens syfte och reflekterade tillsammans om hur frågorna och arbetet skulle presenteras för deltagarna. (Se frågebatteri i bilaga 1.) Inriktningen var att intervjuerna skulle genomföras med öppna frågor om studierna i sfi och om hur deltagarna upplever att studera sfi och i vilka situationer de anser att de lär sig bäst. Vi samtalade också om maktobalans och förförståelse och hur modersmåslärarna behöver vara medvetna om sina egna roller och om risken för påverkan av resultat och svar.

4.1.1 Urval

I studien har jag en dubbel roll som både rektor och forskare, vilket kräver en särskild medvetenhet om risken för partiskhet. Min närhet till modersmåslärarna, deltagarna och verksamheten har gett mig värdefulla insikter, men jag har också varit medveten om att det kan påverka mina tolkningar. Jag har därför försökt vara så öppen och självkritisk som möjligt, och har kontinuerligt reflekterat över min egen roll i processen för att minska risken för partiskhet och påverkan.

Inriktningen för urvalet var att intervjua deltagare i studieväg 1, helst i kurs D alternativt deltagare med en längre tids erfarenhet av att läsa sfi. Så långt det var möjligt finna deltagare i olika åldrar med olika bakgrund men även deltagare som läraren själv inte undervisar. Med den beskrivningen föreslog modersmåslärarna två deltagare var att intervjua. De beskrev deltagarna innan de tillfrågades. En av modersmåslärarna fick fråga fyra deltagare eftersom två personer avböjde medverkan.

De sex deltagarna som slutligen intervjuades hade godkänt sin medverkan när de fått beskrivning av vad studien handlar om samt att intervjuerna skulle spelas in och översättas till mig. I studien skulle de få fingerade namn.

För att deltagarna skulle kunna uttrycka sig obehindrat genomfördes intervjuerna på deras modersmål. En aspekt i Axelssons & Magnussons (2012) forskning är hur förstaspråket bidrar till individens språkliga identitet. De menar att erkännandet och användningen av förstaspråket i utbildningssammanhang stärker elevernas självkänsla och motivation. I samtal med modersmålslärarna bedömde vi att både deltagare och modersmålslärare skulle kunna och våga uttrycka sina åsikter om det genomfördes på deras modersmål. Vi ansåg också att de skulle fokusera samtalet bättre om de inte behövde tolka det sades under själva intervjun. Ytterligare motiv var att jag som ansvarig för verksamheten inte skulle kunna påverka deltagaren i samtalet.

Samtliga sex deltagare hade tidigare haft modersmålslärarna som undervisande lärare. Denna aspekt av möjlig maktobalans samtalade vi om före intervjuerna. Ingen av deltagarna hade dock vid intervjutillfället den intervjuande modersmålsläraren som lärare. De var alltså inte en ställning där de skulle bli bedömda av lärarna.

Efter varje intervju lyssnade jag tillsammans med respektive modersmålslärare på inspelningen. Modersmålsläraren översatte intervjun simultant till svenska medan jag transkriberade den. De transkriberade intervjuerna är alltså modersmålslärarnas muntliga översättning. Genom att lyssna på intervjuerna tillsammans med läraren kunde jag uppfatta engagemang och känslor i rösterna. Till exempel när Abdirizak med enfase sa att han älskar sfi och nästan var förnärmad av frågan om vad sfi betyder för honom. Tillsammans med modersmålslärarna resonerade jag om stämningen vid intervjun och jag bad om förtydligande i översättningen när jag var osäker på vad som deltagaren menade och ville säga. Empirin kommer alltså från muntliga översättningar av modersmålslärarna.

Det är inte möjligt att säga att deltagarna är representativa för alla deltagare i studieväg 1. Men jag bedömer att urvalet är representativt och att generaliserbarheten är god för deltagare i studieväg 1 på Hyllie Park Folkhögskola. Variationen i ålder och bakgrund ger en representativ bild av deltagare i studieväg 1. De är fyra kvinnor och två män födda mellan 1960 och 2002. Tre har ingen skolbakgrund från hemlandet och tre har upp till tre års skolbakgrund från hemlandet. De representerar tre vanligt förekommande språkgrupper inom studieväg 1 i sfi. En studerar i B-kursen tre i C-kursen och två i D-kursen. De är deltagare som inte gett upp eller hoppat av sina studier. De har läst sfi från 1,5 – 7 år. Den tiden i sfi är inte ovanligt lång för studerande i sfi studieväg 1. Golgotai läser kurs D vilket kräver stor prestation för en person utan skolbakgrund. Sju år i sfi kan tyckas vara en lång tid. Men under den tiden har hon också blivit funktionellt litterat vilket inte handlar endast om att lära sig språket utan det är grundläggande utbildning.

Här är uppställning av deltagarna i intervjuerna. Namnen på deltagarna är utbytta.

Deltagarna i intervjuerna var två män och fyra kvinnor i åldrarna 23-65 år. Två deltagare per språkgrupp; arabiska, dari och somaliska.

Intervju person L1	Man/ Kvinna	Född	Kurs i sfi	skolbakgrund i hemlandet	Studier i Sverige innan HPF	Tid i sfi	Tid i Sverige
Ali Ara 1	M	1979	Sfi 1C	3 år	0	1,5 år	2,5 år

Monira Dari 1	K	2002	Sfi 1D	0 år	Några månader på introduktions- program gy	Komvux B- kursen HPF sfi 3 mån	6 år
Nasra Som 1	K	1993	Sfi 1C	3 år	0	2,5 år	3 år
Amina Ara 2	K	1973	Sfi 1C	3 år	1 månad	4 år	7 år
Golgotai Dari 2	K	1973	Sfi 1D	0 år	0	7 år	9 år
Abdirizak Som 2	M	1960	Sfi 1B	0 år	0	3 år	3 år

4.1.2 Materialbearbetning

För att bearbeta materialet i intervjuerna och se bortom min egen roll i verksamheten, använder jag alltså *Tematisk analys* beskriven av Olle Tivenius. (2024) Teman framträdde när jag bearbetade intervjuerna. Det mest intressanta är att få syn på det som inte går att förutse, att få syn på det osynliga. Det förutsätter att forskaren är medveten om hur den egna förförståelsen påverkar tolkningen av materialet och samtidigt är öppen för att se andra perspektiv. Och genom arbetet har några områden jag trodde skulle framträda i stället var nästan helt osynliga i resultatet och andra osynliga teman har blivit synliga.

Tematisk analys innehåller en analysfas och en syntesfas. Det är viktigt att i analysfasen låta materialet tala generellt utan koppling till en viss deltagare. Det vill säga att lyfta materialet bortom personen och att avidentifiera deltagaren och fokusera själva erfarenheten. Därefter tas materialet vidare i syntesfasen. I syntesfasen används materialet för att svara på forskningsfrågorna. Tivenius (2024).

I abstraktionstrappans första fas läste jag igenom de transkriberade intervjuerna och delade upp varje intervju i uttalanden. Materialet blev 169 uttalanden. Dessa 169 uttalanden lade jag in i ett Excell dokument och varje uttalande formulerade jag sedan till en allmän utsaga. Utsagan sorterade jag därefter under kategorier. Till en början blev det 14 kategorier men efter hand bearbetade jag om materialet till åtta kategorier. Här är fem exempel på hur jag bearbetade materialet i abstraktionstrappans första fas:

Uttalande	Utsaga	Kategori
Ali: Det är viktigt att när man kommer till skolan att man vill lära sig och inte bara kommer hit för inget. Att man vill lära sig. Då hjälper man sig själv.	Den egna motivationen är en förutsättning för att lära sig.	Kategori 1 Motivation, vilja, engagemang och uthållighet
Ali: Och naturligtvis att man mår bra och inte har andra bekymmer. Att det finns plats i huvudet för att lära sig språket.	God hälsa är en förutsättning för att lära sig	Kategori 2 Hinder, hälsa och välmående

Nasra: Om jag pratar om mig själv så får jag ofta huvudvärk. De dagarna har jag väldigt svårt att koncentrera mig.	Sjukdom hindrar lärandet	Kategori 2 Hinder, hälsa och välmående
Amina: Jag är på C och den här klassen pratar för mycket. Det kan påverka att jag inte hör läraren. De pratar för mycket. Till exempel läraren förklarar och läraren säger till dem att vara tysta, det påverkar att det inte blir bra	Klasskamraterna stör	Kategori 3 Studiero
Monira: Ja jag har förändrats jättemycket. När jag inte kunde svenska brukade jag inte gå ut. Jag hade stress och jag var rädd. Till exempel när jag gick och handlade eller åkte buss eller tåg. Men nu är jag inte stressad eller rädd. Det har blivit bättre och jag kan klara mig och lösa mina problem. Det känns bra att jag kan vara bekväm när jag går ut. Jag kan använda kollektivtrafiken.	Språkkunskaperna kan lösa problem, stress och rädsla	Kategori 4 Praktisk användning och självständighet
Abdirizak: Hur skulle jag inte märka att jag gjort framsteg?! Hur skulle jag inte märka det! När jag kom hit kunde jag ingenting. Hyllie Park var min första skola och jag har lärt mig allt här. Jag har ansträngt mig att försöka lära mig somaliska i Somalia, jag lärde mig själv genom att vara aktiv. Jag hade aldrig varit i ett klassrum förut. Det kan du se på min handstil att jag inte har skolbakgrund.	Att se sin egen utveckling	Kategori 6 Progression

De åtta kategorierna:

Kategori	antal utsagor
1 Motivation, vilja, engagemang och uthållighet	34
2 Hinder hälsa och välmående	31
3 Studiero	27
4 Praktisk användning och självständighet	26
5 Progression	22
6 Stöd från lärare	13
7 Stöd från omgivning	10
8 Modersmålsbaserat	6

169

Kategorierna är sorterade så att de som har flests utsagor kommer först. Kategorierna går sedan vidare till uttolkning i syntesfasen.

4.1.3 Tolkning av empiri

Jag använder en fenomenologisk ansats och tematisk analys för att tolka deltagarnas perspektiv. Empirin utgörs av åtta kategorier. Kategorierna utkristalliserades i analysfasen. De används i syntesfasen för att samla in de faktorer som jag anser är viktiga för hur deltagarna upplever sina studier och för hur deltagarna anser är bra förutsättningar för att lära sig svenska i sfi. Det är alltså här svaren på forskningsfrågorna söks.

4.1.4 Etiska överväganden

Vetenskapsrådets etiska principer (2024) har tillämpats i studien. Det allmänna fyra principerna 1 Att göra gott, 2 Att inte skada, 3 Att respektera självbestämmande, 4 Att upprätthålla rättvisa, är utgångspunkten. Deltagarna i intervjuerna har informerats på sitt modersmål om vad intervjuerna ska användas till, de tillfrågades om de ville vara med och om de godkände att intervjuerna skulle spelas in. Modersmåslärarna underströk att det är frivilligt, att de kunde avbryta medverkan när som helst eller ta tillbaka det som sagts. Se underlag för samtal i bilaga 2. De informerades också om att de enda som skulle lyssna till intervjuerna var modersmåsläraren och sfi-rektorn och att deras namn inte skulle figurera i studien. Deltagarna informerades också om att inspelningen raderas när arbetet är klart. Modersmåslärarnas deltagande var också frivilligt.

5.Resultat

Här beskrivs studiens empiri under rubriken 5.1 vilken innehåller 8 kategorier. Under rubriken 5.2 beskriver jag hur jag har tolkat empirin vilket är studiens analysfas. 5.3 Resultatsammanfattning är en sammanfattning av resultatet och kommer att diskuteras i resultatdiskussionen i nästa kapitel. Resultatdiskussionen är studiens syntesfas.

5.1 Empiri

Empirin är indelad i åtta avsnitt som kommer ur de åtta kategorier de 169 utsagorna från intervjuerna sorterats under. Jag beskriver materialet under rubriker från de åtta kategorierna Under 5.2 tolkar jag empirin och under 5.3 sammanfattas empirin.

5.1.1 Motivation, vilja, engagemang och uthållighet

Deltagaren själv behöver enligt Nasra tycka om att studera och vara engagerad för att lära sig svenska i sfi. Det är förutsättningar som får deltagaren att kämpa och anstränga sig.

Jag älskar att lära mig svenska och tala svenska. Eftersom jag älskar att tala svenska så kämpar jag väldigt mycket. (Nasra)

Att komma till skolan och vara i tid för att lära sig och inte bara gå dit utan ett mål. Det visar att man vill studera menar Ali.

Det är viktigt att när man kommer till skolan att man vill lära sig och inte bara kommer hit för inget. Att man vill lära sig. Då hjälper man sig själv. (Ali)

Det går inte att hjälpa en deltagare som inte vill vara i skolan. Ingen kan tvinga någon annan att studera. Om deltagare inte kommer i tid eller anstränger sig att förstå så går det inte att hjälpa deltagaren menar Abdirizak.

De går inte att hjälpa dem. De vill inte vara här. Om man inte vill vara här är det omöjligt att hjälpa dem. Om de inte kommer i tid till när läraren förklarar. När de inte anstränger sig för att förstå vad läraren vill att vi ska göra. Då blir det svårt att hjälpa den personen. Ingen kan tvingas till att studera, Men när personen kämpar och engagerar sig då kan vilken lärare som helst hjälpa honom. (Abdirizak)

Deltagarna understryker att ska man lära sig så behövs engagemang och uthållighet. Exempel ges på andra kursdeltagare i klassen som inte anstränger sig eller är aktiva. De ger exempel på klasskamrater som inte bryr sig om studierna.

Det finns många som det är något fel på. Saker som förvånar mig. Ibland ser jag elever som kommer en timme senare till klassen och alla andra sitter och studerar, lektionen är igång, läraren är där, de kommer en timme, 40 minuter, 50 minuter trots att han är försenad så gör de ingenting det gör ingenting. Man är försenad och så vill man inte göra något. Jag ser dem. De har inte gjort något, inte skrivit, och så går de hem. (Abdirizak)

Det egna lärandet är utmanande och svårigheter som nämns är att deltagaren fort glömmer eller inte har fått gå i skola i hemlandet. Det är viktigt att repetera och vara uthållig.

Jag tränar på några ord och om jag inte lär mig dem så känner jag att jag inte lär mig svenska. Jag behöver kanske skriva orden 20 gånger för att lära mig. (Ali)

Att vara engagerad utanför skolan är också en aspekt som deltagare tar upp. Att våga prata med svenskar, gå till biblioteket och till språkcaféer.

Gå på biblioteket, låna böcker, läsa dem, gå och handla, gå till ett språkcafé, när du är ute kan andra inte förstå ditt språk pashtu och dari, vi måste prata svenska med somalier, svenskar. (Golgotai)

5.1.2 Hinder, hälsa och välmående

Deltagarna talar om flera olika hinder för lärande i sfi. Det handlar om bristande hälsa, andra problem och ansvar i vardagen. Att inte förstå när studierna blir för svåra är ofta en anledning till att ge upp.

Jag lär mig bra men jag är lite trött på grund av min sjukdom ibland. Det är mycket nyttigt med studierna i skolan. Jag älskar mina studier, lärarna är bra här men min sjukdom hindrar mig. (Amina)

Bekymmer och andra ansvar i livet menar Ali kan fylla tillvaron och tränga undan möjligheten att studera.

Och naturligtvis att man mår bra och inte har andra bekymmer. Att det finns plats i huvudet för att lära sig språket. (Ali)

Vuxna som ska etablera sig och lära språk i ett nytt land har ansvar som måste gå före skolan. Monira berättar om sitt ansvar för barnen.

När jag kom hit missade jag många lektioner för mina barn var sjuka. (Monira)

Ingen utbildning från hemlandet är ett hinder enligt Ali.

Här är inläringen svår för mig. För jag har inte studerat i mitt hemland. (Ali)

Andra saker som nämns av Ali är bristande kunskaper i engelska men också att det man ska lära sig är för svårt och därför ger man upp.

Ja, jag gick bara tre år i skolan så jag kunde inte engelska alfabetet. Bara arabiska. När jag såg bokstäverna så såg det konstiga ut. Första månaden var det svårt och jag kände mig nästan omotiverad för det var så svårt. Jag kände att jag aldrig kommer att lära mig det här språket. Men efter en månad kunde jag säga några ord och kände igen bokstäverna. (Ali)

Golgotai säger att om deltagare misslyckas på nationellt prov eller att deltagaren har gått väldigt länge så kan deltagaren bli besviken och tappa motivationen.

Jag har inte gått i skolan i mitt hemland. Men jag studerar här. Jag studerar här och när jag inte får godkänt så blir jag självklart besviken. Förra året var jag inte bra på att skriva men nu har jag blivit bättre. (Golgotai)

Besvikelser kan ha olika orsaker. När nya klasskamrater går om de som varit där ett tag så kan modet och motivationen svikta för dem som kommer efter säger Nasra.

När de inser att de inte kan klara kursen så tappar man motivationen. De blir oroliga. Framför allt när de ser att elever som börjat efter dem går vidare. De skapar oro hos dem. De tänker att de vill testa något annat. (Nasra)

Att bli kvar i skolan länge utan att klara kurserna trots att man anstränger sig tär på motivationen enligt Monira.

När en person inte lär sig så blir det hårt tryck på hjärnan. Det går många år och månader så går de och jobbar. "Jag kanske kan lära mig språk på jobbet", men det blir inte så. Jag lärde mig inte språket på jobbet. (Monira)

Andra hinder kan vara av social eller kulturell karaktär. Att som vuxen gå i skolan är inte självklart i alla kulturer menar Ali.

Det är bra men det påminner mig om barns situation. När min pappa frågar mig var jag är och jag i svarar att jag är i skolan så säger han: "Går du i skolan i den här åldern?" I

mitt hemland går man inte i skolan i den här åldern men det är normalt i Sverige. Det är bra. (Ali)

5.1.3 Studiero

Ett lugnt klassrum ger bra förutsättningar säger Golgotai. Klasskamrater som pratar, mycket prat, är enligt henne störande för inläringen.

Situation som inte är bra är till exempel när läraren förklarar och eleverna pratar med varandra samtidigt. När läraren pratar måste det vara bara han som pratar inte andra. Alla börjar prata samtidigt. Den situationen är inte bra. "Om alla pratar samtidigt är det inte bra". De ska vara lugn och ro. (Golgotai)

Klassrum som är överfulla upplevs också negativt för lärande.

Jag tycker att när det är för många elever. Jag föreslår att man begränsar eleverna. Då blir studierna bättre. Det vore jättebra. (Golgotai)

Klasskamrater som ställer många frågor som ligger utanför ämnet är förvirrande eller irriterande.

När vår lärare pratar om något och eleverna har många frågor som ibland går bort från själva ämnet. Man blandar många olika ämnen och tills slut vet man inte vad det är för ämne man talar om. Jag förstår ingenting. (Monira)

En deltagare understryker att deltagaren lär sig bäst när deltagaren får sitta och arbeta ensam i lugn och ro.

Jag lär mig bäst när jag sitter i klassrummet och det inte finns folk som pratar runt omkring mig. När jag sitter ensam och jobbar. (Nasra)

Eleverna pratar runt om mig. Jag vill antingen lyssna på läraren eller studera själv, och läsa och skriva. (Nasra)

Lärare som är lugna är lättare att förstå. Det kan vara svårt att hänga med när läraren talar snabbt. Deltagare Amina beskriver sina lärare:

Genom min modersmålslärare har jag lärt mig jättemycket. Sfi-lärare 1 och sfi-lärare 2, de är lugna när de undervisar. Sfi-lärare 3 "rrrr"pratar jättesnabbt. Jag förstår inte så mycket när de pratar snabbt. (Amina)

Ett annat problem kommer fram som ett hinder för studiero är klasskamraters sociala kontroll. En yngre kvinna upplever att de äldre kvinnorna i klassen begränsar henne.

Till exempel jag vill sitta i klassrummet jag vill skratta jag vill klä mig som jag vill själv, jag vill vara bekväm i klassrummet. Men jag är inte bekväm med dem. De frågar varför jag klär mig så, varför skrattar du? (Monira):

Monira föreslår vidare att yngre personer får läsa för sig och äldre för sig. Hon anser att de äldre deltagarna har mycket svårare att förstå och behöver för mycket förklaring.

I början när jag började här var det en sak som gjorde mig besviken. Jag var ledsen. Jag tycker att det finns många äldre kvinnor. Läraren förklarar mycket och

förklarar jättemycket. Det blev tråkigt för mig. Han var tvungen att förklara mycket. Det har blivit bättre men jag tycker att om det är möjligt så skulle det vara bra att äldre är för sig och yngre för sig. (Monira)

En annan deltagare anser att hon lär sig mer hemma i lugn och ro.

Om man jämför med när jag är hemma så gör jag inte mycket i klassrummet. (Nasra)

Det är viktigt att det finns regler i skolan. Intervjuaren frågar: *“Det stör inte dig att det finns en lärare som styr och som säger att du måste komma i tid osv?”*

Nej tvärtom, jag tycker vi behöver regler. Om man följer reglerna så kommer man att lyckas i samhället. Även om jag jobbar följer jag regler på jobbet. Hemma behöver man också regler. (Ali)

Deltagarna vill ha regler för studierna.

Till exempel om en person vill fråga läraren ”är min mening rätt eller fel?” så måste alla andra vänta på hans svar och sen, sen kan de fråga. (Golgotai)

5.1.4 Praktisk användning och självständighet

När deltagarna får direkt användning av sina språkkunskaper i vardagen så stärks självförtroende och frihetskänslan. Stressen minskar.

Ja jag har förändrats jättemycket. När jag inte kunde svenska brukade jag inte gå ut. Jag hade stress och jag var rädd. Till exempel när jag gick och handlade eller åkte buss eller tåg. Men nu är jag inte stressad eller rädd. Det har blivit bättre och jag kan klara mig och lösa mina problem. Det känns bra att jag kan vara bekväm när jag går ut. Jag kan använda kollektivtrafiken. (Monira)

Insikten att språket hjälper självständigheten är tydlig. Samtidigt som det finns mer att erövra för att klara vardagen.

Jag har blivit bättre. Mitt självförtroende är bättre. Jag klarar mig lite. Inte så mycket. Jag fyller i blanketten till socialen själv. Jag handlar min egen medicin, jag fyller i saker själv på telefonen (Amina)

Direkt nytta i vardagen är en aspekt som deltagarna förklarar som viktig med att studera svenska.

Det har hänt att jag åkt buss med busskort och det inte går att blippa trots att jag har pengar på kortet så kunde jag inte förklara. Chauffören pratade och pratade men jag förstod inte. Ibland på vårdcentralen har jag svårt att förklara min sons hälsoproblem. Det är de här sakerna jag tänker på ja. Jag vill lära mig för att hjälpa mig själv och inte bara komma hit för att ha roligt. (Ali)

Digital färdighet och datorer är inte längre helt främmande.

Datatektionerna, innan jag började förstod jag ingenting om datorer och Teams. Jag kan till exempel logga in och logga ut på mitt konto. Jag hade problem med

mitt användarnamn och lösenord. Nu har jag lärt mig hur jag skriver det. Jag har har löst mina problem. (Golgotai)

Språket har hjälpt deltagare att förstå och eliminera rädslan för att prata svenska.

Tidigare förstod jag inte så mycket. Nu har jag läst A och B två och ett halvt år. Tidigare var jag rädd att tala svenska. Men inte nu längre. Oavsett om det blir fel eller inte så talar jag svenska. (Nasra)

Skolan har hjälpt deltagare att förstå det nya samhället och samhällets regler.

Du vet att vi kommer från ett land där det alltid var krig. Här lär man sig respekt och medmänsklighet. Man vänjer sig med det svenska samhället. (Golgotai)

Skolan har gett nya vänner men också hjälpt deltagare att förstå det nya samhället.

Det är normalt för mig. Jag har fått många nya vänner i skolan. Genom skolan har jag lärt känna samhället också. (Ali)

Ansvar för att lära svenska är stort. Det är enligt Golghotai ett krav för att vara en aktiv del av samhället.

Sfi, jag måste läsa sfi. Vi måste läsa sfi. Vi måste lära oss språket. Alla som jag. Som bor i ett samhälle. Om du inte förstår samhällets språk. Vad kommer att hända? Mycket viktigt. Som en nyckel. Om jag inte har en nyckel, hur kan jag öppna mitt hus? Språket är samma som en nyckel. (Golgotai)

Situationer som ger ett kvitto på att deltagaren har lärt sig och förstår språket är uppmuntrande.

När jag sitter någonstans och träffar någon som talar svenska och jag förstår då "flyger jag som en fågel" (أطير طائر) (Amina)

5.1.5 Progression

Att kunna jämföra med hur det var i början och se sina framsteg är betydelsefullt.

Hur skulle jag inte märka att jag gjort framsteg?! Hur skulle jag inte märka det! När jag kom hit kunde jag ingenting. Det här var min första skola och jag har lärt mig allt här. Jag har ansträngt mig att försöka lära mig mitt språk i mitt hemland, jag lärde mig själv genom att vara aktiv. Jag hade aldrig varit i ett klassrum förut. Det kan du se på min handstil att jag inte har skolbakgrund. (Abdirizak)

Att se förändringen mellan då och nu, vad deltagaren har lärt sig sedan start. Att klara sin vardag bättre.

Nu känner jag stor skillnad mellan tiden då jag kom till Sverige och idag. När jag kom till Sverige vågade jag inte ens gå på gatan. När jag åkte buss kunde jag inte prata. Jag vill lära mig och det finns många saker jag har lärt mig. Även om jag inte har så många ord så kan jag klara mig nu. Nu när min handläggare ringer kan jag klara mig utan tolk och bestämma tid. (Ali)

Om man inte förstår eller gör framsteg så är det nedslående. Det är viktigt att se sina framsteg och att få hjälp.

Ja, jag har gjort framsteg. Jag förstod inget om verb. När jag kom till Sverige började jag grundskola. Där fanns inte såna saker som subjekt och verb. Det var så svårt för mig. Ett och ett halvt år gick jag i grundskola i Sverige. Jag blev deprimerad där. Jag frågade hela tiden men fick ingen hjälp. När jag började sfi tycker jag det var mycket bättre. Jag fick mycket hjälp. (Monira)

Ju längre man kommer i utbildningen desto mer jobb blir det.

I kurs A var ordförrådet begränsat. I B läser man en text som hänger ihop. Det är skillnaden. Det blir mer arbete när man läser och skriver och svarar på frågor. Det är bredare. Det var mer begränsat i A. (Abdirizak)

5.1.6 Stöd från läraren

Relationen till läraren är avgörande i klassrummet.

Vår lärare förklarar jättemycket och ber oss hela tiden att fråga om vi har frågor. Mycket förklaring och det finns språkcafé och alla har mobiler. (Monira)

Läraren är viktig. Deltagare vill inte missa något som läraren ber dem att göra. Och deltagaren ber läraren om hjälp.

Läraren ger instruktioner och skriver på tavlan, han säger jobba med det här häftet, vi får allt, vi jobbar, jag missar inte det läraren informerar, jag vill jobba intensivt så jag hinner medallting innan jag går från klassen. När vi har diktamen är jag engagerad. Jag missar ingenting som läraren vill att jag ska göra. Om jag behöver hjälp ber jag läraren att komma och hjälpa mig. (Abdirizak)

Att ha en bra relation med läraren och att kunna ställa frågor är viktigt.

Och det är viktigt för mig att eleven trivs med läraren det är viktigt för mig. Att man är bekväm med sin lärare. Om det finns bra relation mellan eleven och läraren och man kan fråga. (Ali)

Den ordinarie läraren är viktigast. Att ha vikarie menar Monira är inte lika bra för lärande.

När vår lärare är borta och vi har en vikarie. Då går det inte bra. Det är tråkigt. Ingen undervisning. (Monira)

Golgotai anser att alla lärare hjälper deltagarna och arbetar hårt.

Allt på skolan går bra. Alla lärare är snälla. De hjälper oss. De jobbar hårt. De försöker jättemycket få oss att lära oss någonting. Vi ska lära oss skriva, Lärarna är det bästa. (Golgotai)

Deltagarna måste lyssna på läraren. Men läraren är också människa. Det är svårt att vara koncentrerad hela tiden.

Eleverna måste respektera varandra och studera noggrant. Lyssna på läraren. Stackars läraren. Han är också en människa. Han står vid tavlan i fyra timmar. Man måste lyssna på

honom. Ibland är det också så att jag själv och mina tankar är borta. Mina tankar är inte i klassrummet, det händer mig ibland. Jag är någon annanstans. (Golgotai)

Monira anser att deltagarna inte får tillräckligt med hjälp och uppmärksamhet individuellt.

Ibland när alla elever kommer så hinner inte läraren. Om läraren hinner förklara till alla individuellt så blir det bra. (Monira)

5.1.7 Stöd från omgivningen

Deltagare som är föräldrar berättar om att de får hjälp i studierna av sina barn eller andra familjemedlemmar.

Ja, hemma använder jag min mobil och går in på sidor där jag kan lyssna på svenska. Jag sätter på TVn och lyssnar. Jag frågar mina barn om jag inte förstår. Jag försöker lära mig så mycket som möjligt. (Abdirizak)

Språkcafé, handläggare på kommunen eller arbetsförmedlingen, i lekparken i affären, det är viktigt att träna svenska. Det finns andra platser och sätt än i skolan där deltagare lär sig och aktivt studerar.

Jag lär mig, jag lånar böcker från biblioteket och skriver ner de svåra orden. Jag lyssnar också på Youtube och ser på filmer där andra personer visar hur man skriver brev och texter. Jag skriver av det de säger och läser sedan själv det jag skrivit. Alla nya ord som jag påträffar skriver jag och försöker lära mig. (Nasra)

Amina lyssnar på lärare på youtube.

Jag lyssnar på youtube, vissa lärare på youtube... Jag läser böcker ibland. Jag har varit några gånger på språkcafé i kyrkan. (Amina)

Andra strategier att lära sig språket därhemma.

Ja, hemma använder jag min mobil och går in på sidor där jag kan lyssna på svenska. Jag sätter på TVn och lyssnar. Jag frågar mina barn om jag inte förstår. Jag försöker lära mig så mycket som möjligt. (Abdirizak)

5.1.8 Modersmålsbaserat

Deltagare uppskattar möjligheten att ha lärare som talar deras förstaspråk och kan förklara det som är svårt på förstaspråket.

Det går bra. Min lärare är bra. Han förklarar mycket när jag har en fråga. Han hjälper mig mycket. Det bästa är att vi har modersmål också. Om vi har svårare frågor så frågar vi vår modersmålslärare som ger oss förklaring på vårt språk. (Monira)

De understryker också vikten av att kunna översätta orden till förstaspråket.

Jag lär mig när jag får en svensk text och plockar ut orden. Sen under varje ord skriver jag på mitt språk. Jag lär mig bäst när jag använder båda språken. (Nasra)

På frågan hur man ska stödja de som inte gör framsteg svarar Nasra.

Ge dem nya ordlistor så de lär sig nya saker. Det är viktigt att de får det på båda språken. (Nasra)

5.2 Tolkning av empiri

De åtta kategorierna är självständiga ifrån varandra och används för att besvara forskningsfrågorna. Återkommande teman och mönster som kommer fram i intervjuerna handlar dels om den klassrumsnära situationen och dels om lärandet i vardagen utanför den pedagogiska situationen. Det handlar också om faktorer som deltagaren själv kan påverka som att vara aktiv och om yttre faktorer som har att göra med klassrummet, läraren och skolan. Deltagarna bär med sig sina liv och erfarenheter och det är inte bara språkinläring som ska lösas i deras livssituationer. Genomgående berör resultaten deltagarnas livsvärldar. Det teoretiska filter som används i tolkningen beskrivs i kapitel 3.

5.3 Resultatsammanfattning

Här följer en sammanfattning av hur de intervjuade kortutbildade deltagare i sfi på Hyllie Park Folkhögskola upplever sitt lärande inom sfi och vilka faktorer de anser vara avgörande för framgång i deras lärande.

De intervjuade deltagarna upplever sfi som avgörande för deras liv och framtid i Sverige. Ju mer de lär sig desto bättre anser det att de klarar sig i samhället. Språket, menar de, hjälper dem att bli självständiga och orädda. Men det är inte lätt att lära sig svenska. Särskilt om det är "tryck på hjärnan". De anser att avgörande faktorer för framgång i deras lärande är:

Motivation, engagemang och uthållighet

- Vilja att lära: En stark vilja att lära sig svenska och vara engagerad i studierna är grundläggande för framgång.
- Tålamod: Att ha tålamod och förstå att inläring tar tid är viktigt. Deltagarna måste vara uthålliga och fortsätta kämpa även när det känns svårt.

Hälsa och välmående

- God hälsa: Att vara frisk och må bra är avgörande för att kunna koncentrera sig och lära sig effektivt. Sjukdomar och bekymmer hindrar inläringen.
- Må bra och ha plats i huvudet: Att må bra och inte ha andra bekymmer som tar upp plats i livet och i tankarna är viktigt för att kunna koncentrera sig på studierna.

Relation till läraren

- Bra relation med läraren: En god relation med läraren och att känna sig bekväm att ställa frågor är avgörande. Att läraren har tid att hjälpa deltagarna individuellt nämns också.
- Regler och struktur: Att följa regler och ha en strukturerad studiemiljö hjälper deltagarna att lyckas.
- Modersmåslärare: Att ha tillgång till modersmåslärare som kan förklara svåra koncept på deltagarnas första språk är mycket värdefullt.

Studiero och klassrumsmiljö

- Lugn och ro: Ett lugnt klassrum utan störande prat och inte för många deltagare är viktigt för att kunna koncentrera sig.
- Bra kommunikation: God kommunikation mellan lärare och elever är avgörande för att undvika stress och frustration.
- Lärarens tempo: Läraren bör tala lugnt och tydligt. Snabbt tal kan vara svårt att förstå och påverka inläringen negativt.

Stöd från omgivningen

- Familjens stöd: Hjälp från familjemedlemmar, särskilt barn som talar svenska, är till hjälp.
- Aktiviteter utanför skolan: Att delta i aktiviteter som språkcaféer och att prata svenska utanför skolan förbättrar språkkunskaperna enligt deltagarna.

Praktisk användning av språket

- Direkt användning: Att kunna använda svenska i vardagliga situationer, som att tala med läkare eller handläggare, stärker självförtroendet och frihetskänslan. Det
- Digitala färdigheter: Att kunna använda digitala verktyg och datorer är också viktigt för att klara sig i samhället.

Progression och framsteg

- Se sina framsteg: Att kunna jämföra sina nuvarande kunskaper med hur det var i början och se sina framsteg är mycket motiverande.
- Få hjälp när det behövs: Att få stöd och hjälp när man stöter på svårigheter är avgörande för att kunna göra framsteg.

Modersmålsbaserat

- Få översätta och få förklaring på modersmål stöder förståelse och lärandet.

Dessa aspekter menar de intervjuade deltagarna skapar goda förutsättningar att lyckas med sina sfi-studier men det hjälper dem också att känna sig mer självständig och integrerad i det svenska samhället.

Deltagarna nämner också hinder som till exempel **besvikelser**. Misslyckanden på nationella prov eller att se andra klasskamrater i snabbare progression gå vidare kan leda till besvikelse och minskad motivation. Att vara kvar i skolan länge utan att klara kurserna kan påverka motivationen negativt. Orsaken till att deltagare avslutar sina studier i förtid är enligt deltagarna att studierna är för krävande och för svåra.

En ytterligare aspekt som nämns som hinder av en deltagare är social kontroll i klassrummet. Att känna sig kritiserad och begränsad av klasskamraters kritik av beteende av kulturell och moralisk karaktär.

Deltagarnas synpunkter på komponenter för framgång i studierna kan delas upp i inre och yttre omständigheter.

Inre	Yttre
Egen motivation och engagemang	Sammanhang, familj, vänner
Välmående och hälsa	Skolan regler och studiero
Progression	Relation till och stöd från lärare och klasskamrater,
Förståelse av kultur, värderingar, företeelser	Förväntningar från samhället

6 Diskussion

Diskussionen består av en resultatdiskussion och metoddiskussion.

6.1 Resultatdiskussion

Sfi-klassrummet är en viktig plats i de intervjuade deltagarnas liv. Men det är en komplex situation som möter en deltagare med kort eller ingen utbildningsbakgrund i sfi. Sfi-studierna är mycket viktiga för livet i Sverige menar deltagarna. De ser studierna som en central del av sina liv. Deltagarna har stor respekt för lärarna och förväntar sig att lärarna ska leda och tala om för dem vad de ska göra i klassrummet. Ekwall och Wedin (2025) beskriver också det och hur deltagare i studieväg 1 lätt intar en underdånig roll i klassrummet. I den här studien framkommer också att deltagarna har åsikter om hur atmosfären och reglerna i klassrummet bör vara. De uttrycker även åsikter om vad läraren bör göra.

Deltagarna beskriver att deras studier är avgörande för livssituationen, eftersom språket är nödvändigt för att hantera vardagliga situationer och ett verktyg för att kunna ta sig vidare. Språkkunskaperna vilka de erövat hittills hjälper dem också att känna sig tryggare i samhället.

Enligt deltagarna är några av framgångsfaktorerna för att lyckas i sfi-studierna att vara motiverad, engagerad och uthållig. Att må bra är också en viktig faktor. Relationen till läraren är en annan framgångsfaktor enligt dem. Att få individuellt stöd och uppmärksamhet gör att deltagare känner stöd i lärande och känner sig sedd och värderad. Men också mindre ensam om ansvaret att lära sig språket. Bilden av skola där läraren är expert och eleverna okunniga är en fallgrop för både lärare och elever. Edwall och Wedin menar att det kan medföra att deltagarnas erfarenheter inte tas till vara.

Empirin i den här studien visar att deltagarna kan uttrycka sina åsikter och ställa krav på sin lärandesituation. De anser att läraren behöver ställa krav på deltagarna. Läraren behöver

uppmärksamma och stödja deltagarna individuellt. Vidare beskriver deltagarna att studiero och tydliga regler i klassrummet är viktiga komponenter för effektivt lärande. De önskar lugn och ro. När klasskamrater talar högt, avviker från ämnet, kommer sent eller inte respekterar lärarens instruktioner och gemensamma regler så stör det inläringen. För många elever i klassrummet och flera olika vikarier vid ordinarie lärares frånvaro upplevs som hinder.

Samarbete med klasskamrater nämns inte nämnvärt. I stället verkar det som deltagarna ser sina klasskamrater som störande moment eller som konkurrenter om lärarens uppmärksamhet. Det finns klasskamrater som enligt deltagarna inte sköter sina studier. De är irritationsmoment. De här resultatet att deltagarna upplever klasskamrater som störande moment var en överraskning för mig. Det är, menar jag, en utmaning för folkbildningens förhållningssätt och samarbetsinriktade arbetssätt som förordar samtal och gemensam reflektion. Det verkar som om deltagarna ser klasskamrater, erfarenheter, samtal snarare som hinder än som en resurs för lärandet. Två deltagare nämner ändå att de fått många nya vänner genom skolan.

Ett annat hinder som inte förvånade mig är besvikelser. Att inte lyckas på prov eller att jämföra sig med klasskamrater med snabbare progression i lärandet leder lätt till uppgivenhet. Deltagarna förklarar klasskamraters avhopp i förtid med att studierna ställde orimliga krav på deltagarna. Det var svårt att förstå och följa med i studierna.

Hela livet verkar påverkas av studierna, och om hälsan sviktar påverkar det inläringen. För många problem och ansvar i vardagen är hinder. Det är viktigt att må bra och, som en av deltagarna uttrycker det, "ha plats i huvudet" för att kunna lära sig språket.

Att lära sig svenska är enligt deltagarna inte bara en aktivitet i skolan. För att verkligen lära sig behöver deltagarna se konkreta framsteg och användningen av språket i sin livssituation. De menar också att stöd från omgivningen, familjen och barnen är till stor hjälp och en viktig framgångsfaktor. Livsförutsättningarna förbättras med ökade språkkunskaper, vilket är viktigt för lärandet. Friheten och självständigheten växer med språkkunskaperna.

Det modersmålsbaserade arbetssättet och det samarbetsinriktade förhållningssättet hade jag själv trott få höra mer om i intervjuerna. Men modersmålsstödet verkar självklart och det nämns i förbigående som framgångsfaktor. Att få använda båda språken eller få förklaring av modersmåls lärare nämns som goda förutsättningar.

6.1.1 Resultatrelatering

Den situation som en deltagare i sfi möter i en sfi-klass är komplex. Ansvar för att lyckas med integration och självförsörjning vilar tungt på deltagarna. Pressen att snabbt lära sig svenska är ofta orimlig för deltagare i studieväg 1. Det finns inga tydliga svar på hur lång tid språkstudierna tar. Vissa deltagare behöver mer tid än andra för att uppfylla betygskriterierna för kurserna. Förväntningar på sfi-studerande är inte alltid rimliga. Deltagarnas livssituation kräver mycket av dem.

Deltagarna i den här studien upplever sina studier i sfi som mycket viktiga. De har åsikter om vad som krävs för att de ska ha framgång i sina studier. Det är en självklarhet för dem att studierna tar tid. Liknande inställning har de till att det inte är endast språket de ska lära sig. Den nya

livssituationen framstår som en plats att erövra genom studierna i sfi där språket och att förstå olika sammanhang i vardagen hör ihop.

Deltagarnas beskrivning kan uppfattas som att deltagarna önskar traditionell lärarstyrd undervisning. Vilket beskrivs av flera forskare som vanligt förekommande inom studieväg 1. (Ekwall & Wedin 2025) Men det står i kontrast till att deltagarna i studien poängterar att de själva bör vara engagerade, motiverade och uthålliga i studierna.

Lärarens situation i sfi är också komplex. (Colliander 2025) Förutsättningarna för undervisning i sfi är föränderliga med de kontinuerliga intagen och en heterogen och föränderlig målgrupp.

Läraren behöver vara medveten om sin roll, särskilt i studieväg 1, om hur lätt det är att inta rollen som expert och glömma att ta vara på deltagarnas egna erfarenheter och kompetenser. (Nordlind Shaswar och Wedin 2024) Den här aspekten bekräftas flera gånger av deltagarna i intervjun som uttrycker en önskan att läraren ska bestämma, vara tydlig. Och ta hårdare tag mot klasskamrater som stör.

Deltagarna i intervjuerna nämner konkurrens om lärarens uppmärksamhet och jämförande av resultat med varandra som hinder. Folkbildningens förhållningssätt att alla i en lärandesituation är viktiga för lärandet och det samarbetsinriktade arbetssättet som folkhögskolan vill främja är inte synligt i den här studiens data som en positiv kraft. Men två deltagare nämner att de fått nya vänner på skolan vilket är en indikation på att skolkamrater är en resurs.

6.1.2 Studiens betydelse

Kontrasten mellan samhällsdiskursen om sfi som en relativt enkel utbildning för nyanlända och den verklighet vi möter i deltagarnas liv är slående. Sfi-klassrummet rymmer en mängd utmaningar för den kortutbildade sfi-deltagaren liksom för sfi-läraren i studieväg 1. Att bättre förstå de utmaningarna men också vilken insats som krävs från deltagare och lärare är ett viktigt inlägg i samhällsdebatten. Den kritik som ofta framförs mot sfi har en ton av misstänkliggörande av deltagarnas vilja och motivation för att lära sig språk. Deltagarna i den här studien är samtliga motiverade och bär på en önskan att lära mer, bli självständiga och bidra till sitt nya hemland.

6.1.3 Slutsats

Det är tydligt att sfi har ett större uppdrag än att vara en språkkurs. Deltagarnas förståelse av företeelser, kultur, värderingar mm i det nya hemlandet förmedlas i sfi.

För kortutbildade deltagare är mötet med sfi komplex. Att lära sig ett nytt språk kräver engagemang och tid. Förväntningarna från samhället är att det ska gå fort. Men det finns inga tydliga svar på hur lång tid det tar att bli färdig med en kurs. Eller varför det tar tid för vissa deltagare medan andra uppfyller betygskriterierna snabbare. De kortutbildade deltagarna i studien upplever sfi-studierna som mycket viktiga för deras liv i Sverige. De uttrycker stark vilja och motivation att lära sig språket och att integreras i samhället. Två av dem uttrycker att de älskar sina studier.

Lärarens situation i sfi är också komplex. Förutsättningarna är föränderliga med de kontinuerliga intagen och ständiga förändringar i målgruppen. Om deltagare och lärare inte har ett gemensamt språk ställer det också stora krav på både lärares och deltagares engagemang. Det är lätt att som lärare inta en expertroll som representant för den dominerande kulturen vilket skapar en maktobalans och förminskar deltagarna. Kraven på både deltagare och lärare blir ofta orimliga.

Vuxna deltagare bär på erfarenheter och kunskaper som bör erkännas och användas pedagogiskt i klassrummet. I intervjumaterialet ser jag inte mycket av den aspekten. I stället framträder en situation där deltagarna menar att de är i stort behov av lärande för sin framtid i Sverige. De verkar inte ha reflekterat så mycket över sin egen erfarenhet som bidrag till sitt nya hemland.

6.2 Metoddiskussion

Denna studie är praktisknära vilket här betyder att den genomförs i min egen verksamhet. Som forskande praktiker har jag valt en kvalitativ metod med tematisk analys, där fokus ligger på deltagarnas upplevelser och meningsskapande. Genom reflexivitet och etisk medvetenhet har jag hanterat min dubbla roll och säkerställt forskningskvalitet. Studien är förankrad enligt beprövad metod och följer riktlinjerna i Tivenius (2024) metodkapitel för tematisk analys. Forskningsfrågorna besvaras och processen är genomskinligt beskriven i studiens fjärde kapitel.

Jag har tagit hänsyn till de forskningsetiska kraven och refererat till alla källor.

Nedan tar jag upp pålitlighet och trovärdighet och reflexivitet.

6.2.1 Pålitlighet och trovärdighet

Studien är genomförd enligt erkänd metod och genomförandet är detaljerat beskrivet. Intervjuerna utfördes i en öppen och frivillig atmosfär och är noga översatta och dokumenterade. Syftet överensstämmer med slutsatserna och forskningsfrågorna besvaras.

6.2.2 Reflexivitet

Modersmålsläraarna som genomför intervjuerna arbetar på Hyllie Park Folkhögskola liksom deltagarna som intervjuas läser sfi på skolan. Genom hela studien har jag betänkt vad det betyder att göra en studie i den egna verksamheten. Jag har så långt jag har förmått lyssnat och inte påverkat resultatet. Materialbearbetningen och tolkningen av empirin är det känsligaste momenten och jag har förhållit mig så öppen jag har kunnat utan intresse att påverka utfallet. Den tematiska analysen beskriven av Tivenius (2024) har varit inspiration i bearbetningen av intervjuerna. Modersmålsläraarna som genomförde intervjuerna var medvetna om sin position som lärare och de genomförde intervjuerna i en tillåtande och trygg atmosfär.

6.3 Framtida forskningsfrågor

Ställer sfi kursplan rätt och rimliga i språkkrav på kortutbildade?

Hur kan utlandsfödda kortutbildade svenskars erfarenheter och kompetenser bättre tas till vara Sverige?

Måste man ha en akademisk utbildning för att lyckas med dagens sfi?

Summary in English

SFI, Swedish for Immigrants, is a much-debated educational program. Underlying criticism is common in public discourse, often focusing on the program taking too long, the need to improve quality, and the importance of raising expectations for participants.

But how do the participants themselves experience their studies in SFI? This study takes a phenomenological approach and is based on six qualitative interviews with participants who have little or no educational background from their home countries. It is a practice-oriented study conducted at the school where I work, supported by my folk high school and the Association for Research in Popular Education.

Participants with limited or no prior education encounter a new and unfamiliar situation in the SFI classroom. It is a new world to enter and understand. The interviewees describe their SFI studies as crucial for establishing themselves in Sweden. The studies go beyond language acquisition—they reflect a strong desire to learn the language and understand their new country. According to the participants, success in SFI requires commitment, motivation, and perseverance. It is also important to feel well and not be burdened with too many other responsibilities and demands in life to be able to learn. A calm study environment, order and rules in the classroom, and teachers having time for individual support are considered essential for learning. Participants also emphasize the importance of being able to see their own progress.

In this study, I hold a dual role as both principal and researcher, which requires a particular awareness of the risk of bias.

Referenser

- Allwood Carl Martin (2021), *Forskningsproblemet i forskningsprocessen*, i Klingberg Gunilla och Hallberg Ulrika (2021) *Kvalitativa metoder helt enkelt*. Studentlitteratur. ISBN 978-01-44-14291-3
- Axelsson Monica & Magnusson Ulrika. (2012) *Andraspråksinläring och förstaspråksutveckling i en andraspråkskontext*. I Hyltensstam Kenneth, Axelsson Monica och Lindberg Inger (red) *Flerspråkighet en forskningsöversikt*. Vetenskapsrådet 2012 ISBN 978-7307-210-6
- Bengtsson Jan, red (2005) *Med livsvärlden som grund*. Bidrag till utvecklandet av en livsvärldsfenomenologis ansats i pedagogisk forskning, ISBN: 978-91-44-03797-4
- Braun Virginia & Clarke Victoria, (2006) Using thematic analysis in psychology. In *Quality Research in Psychology*. 3 (2). pp 77-101. ISSN 1478-0887
- Colliander Helena (2025) *Undervisning av kortutbildade som praktikgemenskap*. I *Litteracitet i andraspråksundervisning för vuxna* Rosén Jenny, Ljung Egeland Birgitta, Nordlund Shaswar Annika, Wedin Åsa (red) ISBN 978-91-44-16609-4
- Ekwall Caroline & Wedin Åsa (2025) *Att skapa strategier för lärande som vuxen*. I *Litteracitet i andraspråksundervisning för vuxna* Rosén Jenny, Ljung Egeland Birgitta, Nordlund Shaswar Annika, Wedin Åsa (red) ISBN 978-91-44-16609-4
- Forsberg Lindell Fanny & Rehnberg Philip (2024) *Alla ska snabbt lära sig svenska*. Språk, migration och arbetsmarknadsintegration i Sverige: Betydelsen av läs- och skrivkunighet och språklig distans, Rapport nr 28 Ratio, ISBN:978-91-8059-956-6
- Friberg Febe, Öhlén Joakim (2021) *Fenomenologi i* i Klingberg Gunilla och Hallberg Ullrika red. *Kvalitativa metoder helt enkelt*. ISBN 978-91-44-14291-3
- Klingberg Gunilla och Hallberg Ulrika, red (2021) *Kvalitativa metoder helst enkelt*. Studentlitteratur. ISBN 978-01-44-14291-3
- Kursplan för kommunal utbildning i svenska för invandrare SKOFS 2021:61
<https://www.skolverket.se/undervisning/vuxenutbildningen/komvux-svenska-for-invandrare-sfi/laroplan-for-vux-och-kursplan-for-svenska-for-invandrare-sfi/kursplan-for-svenska-for-invandrare-sfi>
- Nordlind Shaswar Annika & Wedin Åsa (2024) *Språldidaktik för sfi, att undervisa vuxna andraspråksinlärare*. Studentlitteratur. ISBN 978-91-44-13288-4
- Palm Clara (2024) *Skrivundervisning i svenska som andraspråk inom vuxenutbildning*, Avhandling Göteborgs Universitet. ISBN 978-91-7963-184-0
- Skolinspektionen 2024 *En Granskning av kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare*, Redovisning av regeringsuppdrag 2024 Diarienummer SI 2023:7614 ISBN 978-91-988759-6-6
- Skolverket (2024) *Elever och studieresultat i kommunal vuxenutbildning 2023*. Sveriges officiella statistik, Diarienummer 2024:11 58. www.skolverket.se/publikationer

SOU (2020:66) *Samverkande krafter - för stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk*. Betänkande av KLIVA-utredningen. Stockholm 2020 utredare Karin Sanwall ISBN 978-91-38-2511-9

<https://www.regeringen.se/contentassets/82847c1c20d94fb9973c4cbde06d2b56/samverkande-krafter--for-starkt-kvalitet-och-likvardighet-inom-komvux-for-elever-med-svenska-som-andrasprak-sou-202066/>

Tingbjörn Gunnar (2007) *Svenska som andraspråk i ett utbildningspolitiskt perspektiv*. I Hyltenstam Kenneth & Lindber Ingerg *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur ISBN 078-91-44-01 108-0

Tivenius Olle (2024) *Tematisk analys*. Studentlitteratur ISBN 978-91-44-18057-1

Tøge Anne Grete, Vilhjamsdóttir Sigríður, Malmberg-Heimonen Ira og Sørholt Susanne (2023) *Norskopplæring med flerspråklig støtte. En pilotstudie*. AFI-rapport 2022:08 Oslo Metropolitan University ISBN 978-82-7609-442-8 https://oda.oslomet.no/oda-xmlui/bitstream/handle/11250/3054795/r_2022_08_Norskoppl%c3%a6ring%20med%20flerspr%c3%a5klig%20st%c3%b8tte.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Utbildningsdepartementet (2024) *Utkast till Lagrådsremiss Skärpta krav i sfi*

<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/03/regeringen-vill-se-skarpta-krav-i-sfi--forslag-skickas-pa-remiss/>

Vetenskapsrådet (2024) *God forskningssed*. ISBN 978-91-89845-08-4.

<https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2024-10-02-god-forskningssed-2024.html>

Bilaga 1 Frågebatteri för intervjuerna

Berätta om:

- när det går bra i skolan
- när det inte går bra i skolan
- när går det bra att lära sig
- när går det inte bra att lära sig
- situationer när du blir frustrerad
- situationer när du känner att du lär dig mycket

Vad tycker du om

- att läsa sfi
- sitta i klassrummet
- lär du dig svenska på något annat sätt

Har du förändrats sedan du började läsa svenska?

Berätta i så fall hur.

Har du läst från A-kursen på HPF?

Har du läst sfi på någon annan skola?

Hur länge har du läst sfi

Du har kommit långt

vad tror du om dina klasskamrater som har gått länge vad skulle ha varit bra för dem?

Varför avslutar så många sfi utan att läst färdig kursen tror du?

-

Bilaga 2 Etiska frågor i samtalet med modersmåslärarna

Etiska frågor som modersmåslärarna tog del av och förklarade för deltagarna före intervjuerna

Du kan dra tillbaka din berättelse när du vill

Om det blir svårt för deltagaren så pressa inte, säg att vi kan komma tillbaka till frågan senare

Berätta för deltagaren varför vi gör det här

Deltagaren kommer inte att namnges i artikeln. Fråga om du får återkomma om det är frågor som vi vill komplettera med.

Winter (1977) gav fyra värdefulla etikfrågor att tänka på i samband med forskningsproblemet:

Vem har nytta av eller kan skadas av den kunskap som genereras? Vad är okej att utsätta deltagare i studier för? Hur skulle man själv reagera i deltagarnas situation (Pröva gärna själv att vara deltagare i en pilot-datainsamling)? Hur kan man se till att resultaten inte missbrukas eller missförstås